

TERVISEKASSA

2023. aasta 9 kuu aruanne

Sisukord

Lühikokkuvõte	3
Eelarvetäitmise aruanne.....	4
Tulud.....	7
Tervishoiukulud.....	8
1. Tervishoiuteenused	8
1.1 Haiguste ennetamine	8
1.2 Pearingiabi.....	9
1.3 Eriarstiabi.....	10
1.4 Õendusabi	12
1.5 Hambaravi	12
1.6 Kiirabi.....	12
1.7 Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi	13
1.8 Psühhiaatriline sundravi	13
2. Tervisedendus.....	14
3. Ravimid.....	15
3.1 Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid.....	15
3.2 Täiendav ravimihüvitis	15
3.3 HIV-i ravimid, antidoodid ja immuunpreparaadid.....	15
4. Ajutise töövõimetuse hüvitised	16
5. Meditsiiniseadmete hüvitised.....	17
6. Eestis kindlustatu ravivälisriigis	18
7. Muud kulud.....	19
Tervisekassa tegevuskulud	20
Bilanss	22
Tulemiaruanne	23

Lühikokkuvõte

2023. aasta 9 kuu jooksul sai Tervisekassa tulusid 1,7 miljardit eurot. Hoolimata pessimistlikest majandusprognosidest, laekus tulusid ligi 44 miljoni euro ehk 3% võrra rohkem kui eelarves planeeritud. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes on laekumine kasvanud enam kui 186 miljoni euro ehk 12% võrra.

Tervisekassa poolt rahastatavate tervishoiukulude summa oli 1,5 miljardit eurot, mis on kavandatud eelarvest üle 9 miljoni euro väiksem. Kulude eelarve täitmine on 99%. Eelmise aasta 9 kuu aruandeperioodiga võrreldes on selle aasta kulud suurenenud ligi 183 miljonit eurot ehk 13%.

Tervisekassa lõpetas aruandeperioodi positiivse tulemiga 126,7 miljonit eurot, mis on 54,2 miljonit eurot enam kui eelarvesse planeeritud 72,5 miljonit eurot.

2023. aasta 9 kuu eelarve täitmist mõjutasid peamiselt:

- COVID-19 ravimite soetamine;
- töövõimetushüvitiste planeeritust väiksem kasutus.

Eelarve täitmise aruanne

Tabel 1. Eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2023 9 kuu tegelik	2023 9 kuu eelarve	Eelarve täitmine	2022 9 kuu tegelik	Muutus 2023 vs 2022 tegelik
TERVISEKASSA TULUD					
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	1 339 802	1 339 531	100%	1 204 290	11%
Tegevustoetus	285 904	298 291	96%	271 363	5%
Tulud kindlustuslepingute alusel	1 407	1 098	128%	1 332	6%
Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt	1 504	956	157%	999	51%
Finantstulud	12 686	38	–	195	–
Muud tulud	44 305	2 065	–	20 891	112%
Tervisekassa eelarve tulud kokku	1 685 608	1 641 979	103%	1 499 070	12%
TERVISHOIUKULUD					
Tervishoiuteenuste kulud	1 199 527	1 204 997	100%	1 004 809	19%
Haiguste ennetamise kulud	17 879	19 074	94%	13 938	28%
Perearstiabi kulud	184 510	178 176	104%	150 242	23%
Eriarstiabi kulud	803 655	810 331	99%	676 671	19%
Õendusabi kulud	57 154	60 020	95%	43 708	31%
Hambaravi kulud	64 626	63 350	102%	53 301	21%
Kiirabi kulud	58 421	58 787	99%	49 734	17%
Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi	8 664	10 119	86%	9 451	–8%
Isikukaitsevahendid	–	–	–	7 764	–
Psühhiaatriline sundravi	4 618	5 140	90%	–	–
Tervise edendamise kulud	2 316	2 729	85%	1 472	57%
Ravimite kulud	174 017	149 951	116%	136 770	27%
Kindlustatutele kompenseeritavate ravimite kulud	131 550	130 166	101%	120 258	9%
Täiendav ravimihüvitis	4 706	3 797	124%	3 882	21%
HIVI ja AIDSi ravimid, antidoodid ja immuunpreparaadid	10 898	12 739	86%	9 634	13%
COVID-19 ravimid	26 863	3 249	–	2 996	–
Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud	117 284	140 211	84%	159 061	–26%
Meditiiniseadmete hüvitise kulud	13 342	13 830	96%	11 348	18%
Eestis kindlustatute ravi välisriigis	2 780	9 251	30%	6 212	–55%
Muud kulud	35 890	33 674	107%	42 081	–15%
Tervishoiukulud kokku	1 545 156	1 554 643	99%	1 361 753	13%

	2023 9 kuu tegelik	2023 9 kuu eelarve	Eelarve täitmine	2022 9 kuu tegelik	Muutus 2023 vs 2022 tegelik
TEGEVUSKULUD					
Tööjõukulud	7 101	7 926	90%	6 051	17%
Majandamiskulud	1 912	2 048	93%	1 674	14%
Infotehnoloogia kulud	2 784	3 447	81%	2 159	29%
Arenduskulud	256	392	65%	253	1%
Muud tegevuskulud	1 664	1 011	165%	725	130%
Tegevuskulud kokku	13 717	14 824	93%	10 862	26%
Tervisekassa eelarve kulud kokku	1 558 873	1 569 467	99%	1 372 615	14%
EELARVE TULEM	126 735	72 512	-	126 455	-

Tabel 2. Olulisemad näitajad 9 kuud, aastatel 2019–2023

	2023 9 kuu tegelik	2022 9 kuu tegelik	2021 9 kuu tegelik	2020 9 kuu tegelik	2019 9 kuu tegelik	Muutus 2023 vs 2022
Kindlustatute arv perioodi lõpus	1 299 905	1 302 019	1 272 169	1 264 313	1 259 945	0%
Tervisekassa tulud (tuhat eurot)	1 685 608	1 499 070	1 398 482	1 244 273	1 089 420	12%
Tervishoiukulud (tuhat eurot)	1 545 156	1 361 753	1 287 290	1 181 989	1 048 279	13%
Tervishoiuteenuseid kasutanud inimeste arv	1 128 369	1 160 766	1 116 022	1 061 015	1 083 491	-3%
Perearstiabi	992 475	1 065 899	999 991	930 006	954 447	-7%
Eriarstiabi	688 145	674 899	647 677	632 017	688 907	2%
ambulatoorne ravi	673 532	660 631	632 988	617 292	672 533	2%
päevaravi	49 875	44 001	40 476	38 830	46 018	13%
statsioonarne ravi	92 111	90 942	91 756	91 158	102 033	1%
Õendusabi*	24 037	23 290	22 733	19 033	15 636	3%
Hambaravi**	166 548	155 508	141 904	139 961	145 044	7%
Hüvitisi kasutanud inimeste arv						
Hambaravihüvitis	303 301	287 329	249 352	215 228	206 928	6%
Proteesihüvitis	29 140	28 842	28 098	25 320	30 892	1%
Soodusravimid	825 722	802 483	767 516	770 267	797 276	3%
Meditsiiniseadmed	85 468	76 866	67 828	65 464	66 227	11%
Töövõimetushüvitis	184 557	281 485	211 391	174 288	153 594	-34%
Vastuvõttude arv						
Eriarstiabi vastuvõttude arv	2 747 899	2 628 534	2 278 397	2 432 201	3 074 957	5%
Operatsioonide arv	110 652	101 696	94 851	90 517	104 523	9%
ambulatoorne ravi	13 994	13 000	12 504	10 195	12 251	8%
päevaravi	47 993	41 642	37 020	34 785	42 194	15%
statsioonarne ravi	48 665	47 054	45 327	45 537	50 078	3%
Sünnituste arv	7 957	8 643	9 673	9 748	10 342	-8%
Ravimihüvitis						
Soodusretseptide arv	7 058 638	6 786 510	6 431 629	6 326 258	6 297 747	4%
Soodusretsepti keskmine maksumus Tervisekassale (eurot)	18,6	17,7	18,0	17,3	16,1	5%
Soodusretsepti keskmine maksumus patsiendile (eurot)	6,8	6,7	6,7	6,7	6,6	2%
Töövõimetushüvitis						
Tervisekassa hüvitatud töövõimetuspäevade arv***	4 047 108	5 611 734	5 741 394	5 397 041	4 876 730	-28%
Ühe päeva töövõimetuse hüvitiste maksumus (eurot)***	29,0	28,3	28,3	27,6	26,4	2%

* Alates 2021. aastast lisandus näitajatesse (täismahus) õendusteenus üldhooldekodus, seega ei ole 2021 ja 2020. aasta õendusabi kasutanud isikute arvud võrreldavad.

**Hambaravi kasutanud inimeste arv hõlmab laste hambaravi ennetust ja ravi, laste ortodontia, täiskasvanute vältimatu hambaravi, täiskasvanute plaanilise hambaravi, elupuhuse hambaravi ning täiskasvanute ortodontia teenust kasutanud inimeste arvu. See ei hõlma hambaravi hüvitist kasutanud inimeste arvu.

*** Alates 1. aprillist 2022 maksab sünnitushüvitise asemel sotsiaalkindlustusamet ema vanemahüvitist.

Tulud

Praegune ravikindlustussüsteemi eelarve sõltub kõige enam tööjõumaksude, sh kohustusliku sotsiaalmaksu laekumisest. Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa moodustab ligi 80% Tervisekassa tuludest. Prognoosituga võrreldes laekus aasta algusega tulusid 44 miljoni euro ehk 3% võrra rohkem. Eelmise aasta sama ajaga võrreldes on tulude laekumine suurenenud üle 186 miljoni euro ehk 12% võrra.

2023. aasta 9 kuu jooksul oli **sotsiaalmaksu ravikindlustuse tulu** laekumine 1,3 miljardit eurot, mis oli kavandatud eelarvest ligi 271 tuhande euro võrra suurem.

Tervisekassa 9 kuu **tegevustoetuse eraldis** oli kokku 286 miljonit eurot. Sellest 191 miljonit eurot moodustas tulu mittetöötavate vanaduspensionäride pensionitelt (2022. aasta samal ajal 164 miljonit eurot) ning 95 miljonit eurot toetus tervishoiukulude katteks ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamiseks (2022. aasta samal ajal 107 miljonit eurot). Vanaduspensionitelt laekuva tulu kasv on tingitud pensionite indekseerimisest. Võrreldes planeerituga laekus tegevustoetuse tulu 12 miljonit eurot ehk 4% vähem. Tegevustoetuse tulu vähenemist võrreldes planeerituga mõjutas tervishoiukulude katteks eraldatava tulu summa oodatust hilisem laekumine ning periodiseerimine 11 kuu peale.

Kindlustuslepingute alusel saadavat tulu laekus 9 kuu jooksul 1,4 miljonit eurot. 2023. aasta 30. septembri seisuga oli kindlustatud isikuga võrdsustamise lepingu alusel kindlustatud 631 inimest ja saadi tulu ligi 1,2 miljonit eurot. Eelneva aasta sama ajaga võrreldes suurenes vabatahtliku kindlustuslepingu sõlminute arv 5 inimese võrra ja vabatahtlikest kindlustuslepingutest saadud tulu ligi 92 tuhande euro võrra. Kindlustusmaksete suurenemine sõltub Eesti keskmise brutokuupalga tõusust. Vene Föderatsiooni relvajõudude mittetöötavate pensionäride kindlustamisest saadi 2023. aasta 9 kuu jooksul tulu ligi 239 tuhat eurot, kindlustatud oli 153 inimest (kuukeskmise). Aastaga vähenes Vene Föderatsiooni relvajõudude mittetöötavate pensionäride arv 21 inimese võrra ja saadav tulu eelmise aasta sama ajaga võrreldes 17 tuhande euro võrra.

Sissenõuetena laekus 2023. aasta 9 kuu jooksul tulu 1,5 miljonit eurot, mida on kavandatud eelarvega võrreldes ligi 548 tuhande euro võrra (57%) enam. 2023. aasta 9 kuu tulude laekumist on mõjutanud kõige enam kindlustusfirmadele esitatud liikluskahju sissenõuete suurenemine 90% ehk 341 tuhande euro võrra. Eraisikute nõuete alusel arvestati tuludesse nõudeid 48% ehk 65 tuhande euro võrra enam kui aasta varem.

2023. aasta kevadise majandusprognoosiga suurendas Rahandusministeerium Tervisekassa **finantstulu** ehk Tervisekassa reservilt teenitava intressimäära prognoosi. 9 kuu jooksul teenis Tervisekassa riigi kontsernikontol hoitava raha järgilt intressitulu üle 12 miljoni euro (2022. aasta 9 kuuga 195 tuhat eurot).

Muudesse tuludesse laekus 9 kuu jooksul tulu sihtfinantseerimisest ligi 44 miljonit eurot, mida on eelmise aasta sama ajaga võrreldes 23 miljonit eurot ehk üle kahe korra enam. Sotsiaalministeerium eraldas COVID-19 vaktsiinidele 15 miljonit eurot, COVID-19 vastase vaktsineerimise korraldamiseks 10 miljonit eurot, vaktsiinikindlustuse süsteemi toimimiseks 396 tuhat eurot, vaktsineerimise kommunikatsiooniks 35 tuhat eurot, Ukraina sõjapõgenikega seotud kulude katteks ligi 14 miljonit eurot ning sõjas haavata saanute raviks 814 tuhat eurot.

Muude tulude all kajastuvatest nõuetest liikmesriikide pädevatele asutustele laekus EL-i liikmesriikide kindlustatutele Eestis osutatud raviteenuste eest tulu 1,5 miljonit eurot. Majandustegevusest, sh muu tuluna majandustegevusest, viivistest, leppetrahvidest ja valuutakursi muutustest saime tulu kokku ligi 30 tuhat eurot (2022. aasta 9 kuu jooksul 57 tuhat eurot). Muudes tuludes kajastatud hulгимüüjatele suukaudsete COVID-19 ravimite müügist saadud tulu laekus summas 996 tuhat eurot ning vaktsiinikindlustusmakseid summas 28 tuhat eurot.

Tervishoiukulud

1. Tervishoiuteenused

Tervishoiuteenuste eelarve koostamise aluseks on metoodiliselt koostatud tervishoiuteenuste hinnatud nõudlus. Nõudlust hindame kõikidel erialadel ja teenuste tüüpides. Hindamisel arvestame, kui suur on kindlustatute oodatav tervishoiuteenuste vajadus järgmiseks aastaks.

Tervishoiuteenuste 9 kuu eelarve täitmine oli 1,2 miljardit eurot, mis jääb kavandatud eelarve piiresse. Kavandatust ligi 6 miljoni euro ehk 4% võrra rohkem tasusime perearstiabi teenuste eest ning ligi 7 miljonit eurot ehk 1% vähem eriarstiabi teenuste eest.

Tervishoiuteenuseid kasutanud inimeste arv kasvas eelmise aasta sama ajaga võrreldes kõikide teenuseliikide lõikes, va perearstiabis. COVID-19 haiguse laialdase leviku aastatel sh 2022. aasta alguses langes väga suur koormus just perearstidele ja -õdedele: lisaks tavapärastele vastuvõttudele ning ägeda tervisemure korral nõustamisele, tegelesid perearstid suuremahulise COVID-19 vaksineerimisega.

1.1 Haiguste ennetamine

Haiguste ennetamise 2023. aasta 9 kuu eelarve oli 19 miljonit eurot, millest kasutasime aruandeperioodi lõpuks ligi 18 miljonit eurot ehk 94%. Aasta varasemaga võrreldes on seda 4 miljonit eurot ehk 28% enam.

Võrreldes eelmise aasta sama ajaga on suurenenud sõeluuringute osalusmäärad: emakakaelavähi sõeluuringu osalusmäär 6%, rinnavähi sõeluuringu osalusmäär 1% ning jämesoolevähi puhul 4%, mis näitab, et inimesed peavad sõeluuringutel osalemist tähtsaks. Sõeluuringute hõlmatuse suurendamiseks saadab Tervisekassa sõeluuringule kutsumisel personaalseid SMS-kutseid, viib üldise teadlikkuse kasvatamiseks läbi erinevaid sõeluuringu kampaaniaid ning suurendab läbi maakondlike terviseedendajate võrgustike inimeste teadlikkust vähi sõeluuringutest.

Samuti oleme algatanud mitmeid uusi projekte, et veelgi tõsta sõeluuringuga hõlmatud isikute arvu: Koostöös Tervise Arengu Instituudiga jätkasime eelmisel aastal alanud koostööd HPV kodutestimise pilootprojektiga ja pakume alates teisest poolaastast kodutestimist nendele naistele, kes pole selleks ajaks sõeluuringu kutsele reageerinud. Naised saavad tellida kodutesti endale koju ja lisaks pakutakse koduteste ka apteekides. Kui 2022. aastal viisime apteegipiloodi läbi vaid Ida-Virumaal, siis 2023. aastal oleme apteekide ringi veelgi laiendanud: Ida-Viru maakonnale on lisandunud Võru-, Viljandi-, Valga- ja Põlvamaa apteegid.

1. aprillist 2023 algas kopsuvähi sõeluuringu piirkondliku katseprojekti teine aasta. Katseprojekt hõlmab Tartu linna ja maakonna perearstide patsiente: 92-st Tartu linna ja maakonna perearstikeskusest on tänaseks projektiga liitunud 86. Projekti veab Tartu Ülikool koos Tartu Ülikooli Kliinikumiga. Katseprojekti käigus on 2023. aasta 30 septembri seisuga avastatud 30 kopsuvähki, üle 5700 kaasuva leiu, sh 38 muu kasvaja kahtlus. Tervisekassa on tasunud 2023. aasta 30. septembri lõpu seisuga katseprojekti elluviimiseks ligi 439 tuhat eurot, millest 228 tuhat eurot maksti Tervisekassa ennetuse eelarvest ja ligi 211 tuhat eurot innovatsioonifondi kuludest.

1.2 Perearstiabi

Perearstiabi 2023. aasta 9 kuu eelarve oli 178 miljonit eurot, millest kasutasime aruandeperioodi lõpuks ligi 184 miljonit eurot. Seda on üle 6 miljoni ehk 4% planeeritust enam.

Planeeritust üle 2 miljoni euro ehk 16% enam maksime lisatasu teise pereõe eest. Teise pereõe lisatasu saanud nimistute arv on aasta- aastalt suurenenud: 2023. aasta 9 kuuga rahastas Tervisekassa teist pereõde 642 nimistus, mida on aasta varasemaga võrreldes 4% enam. 2023. aastal tõstis Tervisekassa teise pereõe lisatasu suurust.

Üle 2 miljoni euro ehk 35% planeeritust suurem oli ka perearsti tegevusfondi kasutus. Võrreldes aasta varasemaga on aruandeaasta 9 kuu jooksul tehtud e-konsultatsioone 42% rohkem ja seetõttu on tegevusfondis suurenenud e-konsultatsioonide tegemisega kaasnenud uuringute hulk. Lisaks mõjutas tegevusfondi kasvu esmatasandi tervisekeskuste füsioteraapia teenuse lisandumine alates käesoleva aruandeaasta 1. aprillist (senini kajastusid need teraapiafondis).

Arendame jätkuvalt koos oluliste partneritega perearstide kvaliteedisüsteemi, et motiveerida perearste tegelema haiguste ennetusega, krooniliste haigete jälgimisega ja oma pädevuse suurendamisega. Tervisekassa maksis perearstidele kvaliteedi lisatasu 9 kuu seisuga kokku ligi 5,4 miljonit eurot ehk planeeritud eelarvest üle 93%.

Koduõendusteenust pakuti perearstiabis 9 kuu jooksul üle 36 tuhande korra, mida on võrreldes varasema aastaga 28% enam. Koduõendusteenuse eest tasusime perearstiabis ligi 1,7 miljonit eurot, mida on planeeritust 398 tuhat eurot ehk 31% enam.

Alates 1. juulist 2023 oleme toonud Eesti perearstiabisse riskipõhise ravijuhtimise, et aidata senisest enam riskipatsiente, kellel on enamasti mitu kroonilist haigust, muud kaasuvad probleemid, kõrge tervise halvenemise risk ja kes kasutavad tervishoiuteenuseid väga palju. See on vajalik selleks, et krooniliste haigustega patsientide ravi oleks paremini hallatav, nende terviseseisund ei halveneks ja nad võtaksid ka ise aktiivsemalt vastutust oma tervise eest. Spetsiaalselt Eesti perearstidele suunatud tõendus põhise riskipatsientide mudeli väljatöötamisel kasutati rahvusvahelist kogemust, sidudes selle Eesti uuringute ja kogemusega.

Lisaks on Tervisekassa loonud perearstiarstide töö efektiivsemaks muutmiseks terviskeskustele ja üksikpraksistele võimaluse kliinilise assistendi palkamiseks, mis võimaldab vabastada õdede ja arstide ressursi administratiivtööst. Kliinilise assistendi eest tasus Tervisekassa 9 kuu jooksul kokku 816 tuhat eurot.

Perearsti nõueandetelefoni kõnede arv vähenes aasta varasemaga võrreldes 39% võrra. 2023. aasta 9 kuu jooksul tehti nõueandetelefonile 217 103 kõnet, mis on ligi 141 295 kõnet vähem kui 2022. aasta samal ajal. Kõnede arv tõusis COVID-19 haiguse perioodil ja on tänaseks langenud Covid-i eelse perioodi tasemele. 2022. aasta algusest saavad inimesed, kellel on tavatelefonikõne vahendusel suhtlemine raskendatud (näiteks vaegkuuljad ja kõnepuudega inimesed) suhelda veebivestluse abil. 2023. aasta 9 kuu jooksul toimus 75 veebivestlust, mida on eelmise aasta sama ajaga võrreldes 43 vähem.

1.3. Eriarstiabi

Eriarstiabi 9 kuu eelarve oli 810 miljonit eurot, millest kasutasime aruandeperioodi lõpuks 804 miljonit eurot. Eriarstiabi 9 kuu eelarve täideti 99% ulatuses.

Aruandeperioodil osutati eriarstiabis 2 747 899 ambulatoorset vastuvõttu. Ambulatoorsete vastuvõttude arv on 2022. aasta 9 kuuga võrreldes suurenenud 5% ehk 119 365 vastuvõtu võrra. Ambulatoorse eriarstiabi eelarve ületati planeerituga võrreldes 3%. Aasta varasemaga võrreldes suurenes ambulatoorse eriarstiabi eelarve kasutus 23%. Statsionaarseid vastuvõtte osutati eriarstiabis 92 111. Statsionaarsete vastuvõttude arv on 2022. aasta sama ajaga võrreldes suurenenud 3%. Aasta varasemaga võrreldes suurenes statsionaarse eriarstiabi eelarve kasutus 15%.

Ravikuludes on vältimatu ravi osakaal eelmise aasta sama perioodiga võrreldes vähenenud 3%, küll aga on vältimatu ravi osakaal ravijuhtudest jäänud samale tasemele. Vältimatu ravi osakaal ravijuhtudest on kõige suurem pediatria erialal (34% eriala ravijuhtudest) ning kirurgia ja onkoloogia erialal (kumbki 30% eriala ravijuhtudest). Ravikulud on suurimad pediatria ja sisehaiguste põhierialal (vastavalt 56% ja 53% eriala kuludest), seejuures infektsioonhaiguste ja sisehaiguste alamerialal on vältimatule ravile kulunud vastavalt 75% ja 78% kuludest.

9 kuu jooksul esitasid tervishoiuteenuse osutajad meile tasumiseks 46 ülikallist ravijuhtu summas 6,7 miljonit eurot. Põhidiagnoosigruppidest esines kõige rohkem ülikalleid ravijuhte hingamiseldite haiguste puhul (20%). Enim ülikalleid ravijuhte esines Põhja-Eesti Regionaalhaiglal (15 ravijuhtu) ja Tartu Ülikooli Kliinikumil (14 ravijuhtu).

Aruandeperioodil tasusime eriarstiabi kuutasu kokku 3 miljonit eurot, mida on 600 tuhat eurot ehk 24% enam kui eelmisel aastal. Eriarstiabi kuutasu maksime Hiiumaa Haiglale, kus rakendatakse 1. aprillist 2018 eelarvepõhist rahastamismudelit. Tasustamismeetodi muutmine on end Hiiumaa Haigla puhul siia maani põhjendanud, sest see tagab jätkuva eriarstiabi osutamise ja inimeste rahulolu. Hiiumaa Haiglas on eelarvepõhise rahastuspõhimõtte kasutuselevõtu eesmärk tagada vähese elanikkonnaga ja raske ligipääsuga piirkonna haigla jätkusuutlikkus ning jätkata inimestele arstiabi pakkumist nende kodukohas. Uue süsteemi järgi tasub Tervisekassa Hiiumaa Haiglale eelarvepõhiselt, mis tähendab, et Tervisekassa ei osta haiglalt teenuseid ravijuhtude ega teenuste kaupa.

Valmisolekutasusid maksti aruandeperioodil 50 miljonit eurot ehk üle 8 miljoni euro ehk 19% rohkem kui eelmisel aastal samal ajal. 2023. aasta 9 kuu eelarve täitmine jäi kavandatu piiresse.

Kõige enam mõjutas valmisolekutasude kulusid erakorralise meditsiini osakondade (EMO) rahastamine. EMO valmisolekutasudeks tasus Tervisekassa aruandeperioodil kokku ligi 32 miljonit eurot (2022. aasta samal perioodil 27 miljonit eurot). Seoses Tallinna ja Tartu erakorralise meditsiini osakondade (EMO) ülekoormatusega lisati 2023. aasta 1. aprillist alates valmisolekutasudesse EMO täiendava triaazüüdi ööpäevaringse valmisoleku tasu, mis võimaldab patsientide seisundit kiiremini hinnata (triazüüdkategooria määrab ära patsiendi käsitlemiskiiruse ehk maksimaalse aja arstini) ja täiendava haigla valveringi rahastamine, mis võimaldab patsiente EMO-des kiiremini käsitleda.

2023. aasta 9 kuu jooksul rahastasime 686 sünnituse ravijuhtu vähem kui eelmise aasta samal perioodil: kui 2022. aasta samal ajal oli kokku 8643 sünnituse ravijuhtu, siis 2023. aastal oli neid 7957.

Eriarstiabi kättesaadavus

Alates 2023. aasta 1. jaanuarist on läbi tervishoiuteenuste loetelu uuendamise kättesaadavad mitukümmend uut tõenduspõhist ja kulutõhusat raviviisi. E-konsultatsioonide võimalused laienesid ka eriarst-eriarst konsultatsioonideks. Alates 1. aprillist lisandusid tervishoiuteenuste loetellu insuldi raviteekonna koordineerimise teenused.

2023. aasta 9 kuu jooksul toimus ligikaudu 2,6 miljonit ambulatoorset eriarstiabi arsti, õe ja ämmaemanda vastuvõttu (kasv 5,2% võrreldes 2022. aasta 9 kuuga). Kõige enam vastuvõtte toimus günekoloogia (388 378 vastuvõttu, kasv 5%), taastusravi (316 532, kasv 10%) oftalmoloogia (245 579, kasv 6%), psühhiaatria (213 504, kasv 8%).

Vaimse tervise alase abi kättesaadavuse parandamiseks panustatakse vaimse tervise õe vastuvõttude suurendamisega erinevatel abitasanditel (nii perearstiabis, esmatasandi tervisekeskustes kui haiglates). Alates 1. aprillist tõusis kliiniliste psühholoogide palgakomponent ning rakendus juhtumikorralduse teenuse kasutamise võimalus psühhiaatrias. 2023. aastal jätkus 2021. aasta sügisel Tartu Ülikooli toel alustatud vaimse tervise abi andmise e-koolitus pereõdedele ja perearstidele, eesmärgiga toetada esmatasandi võimekust vaimse tervise murede lahendamisel. Psühhiaatria valdkonnas toimus 2023. aasta 9 kuu jooksul 213 504 vastuvõttu (kasv 8%). Psühhiaatria valdkonna eriarsti esmase vastuvõtu mediaanooteaeg oli 25 päeva, sh Harjumaal 8 päeva. Kuni 42-päevase ooteajaga broneeringuid oli 67%.

Tervise infosüsteemi andmete alusel oli aruandeperioodil ambulatoorse eriarstiabi plaanilise esmase vastuvõtu mediaanooteaeg 22 päeva. Üle 42-päevase mediaanooteajaga erialad on allergoloogia-immunoloogia, androloogia, kardiokirurgia, mammoloogia, neurokirurgia ja suu-, näo- ja lõualuukirurgia. Aruandeperioodil oli kuni 42-päevase mediaan ooteajaga esmaseid broneeringuid 77%. Aasta varem samal ajal oli see näitaja 80%. Piirkondlikes haiglates oli kuni 42-päevase ooteajaga esmaseid broneeringuid 64%, keskhaiglates 68%, üldhaiglates 78% ja hankepartnerite juures 84%.

Kaugvastuvõtte osutati eriarstiabis 2023. aasta 9 kuu jooksul 279 981 korral ning kaugvastuvõttude osakaal kõigist eriarstiabi vastuvõttudest oli 10,4%. Kaugvastuvõttude suurimad rakendajad on sõjapõgenikele osutatud eriarstiabi eriala (52,4% sõjapõgenikele osutatud eriarstiabi vastuvõttudest), tuberkuloosiravi (38,2%), endokrinoloogia (26%).

E-konsultatsiooni teenuse võimalust kasutati aruandeperioodil 33 erialal. Perearstid tegid e-konsultatsioone 62 524 korral (kasv 42%). Lisaks kasutasid eriarstid erialadevahelise e-konsultatsiooni teenust 6602 korral. Kõige rohkem küsiti nõu ortopeedidelt (16,3%), neuroloogidelt (12%) ja endokrinoloogidelt (7%).

Esimesel poolaastal väljastati kokku 69 126 e-konsultatsiooni saatekirja, mida on 17,4% ambulatoorse eriarsti vastuvõtu saatekirjade koguarvust. Kõige enam vastasid e-konsultatsioonidele Tartu Ülikooli Kliinikum (21 590 korda), Põhja-Eesti Regionaalhaigla (15 596 korda) ja Ida-Tallinna Keskhaigla (15 068 korda). Arvestades e-konsultatsioonide vastuste liike, piisas 36% juhtudest eriarsti täpsustavatest juhenditest, konsultatsioonist perearstile, kuidas patsiendi raviga jätkata. Prioriseeritud meditsiinilisest seisundist lähtuvalt vajas 2% patsientidest haiglaravi, 6% patsientidest eriarsti vastuvõttu 7 päeva jooksul ja 34% patsientidest 8-42 päeva jooksul ning 18%-le patsientidest määrati vajadus eriarsti vastuvõtuks rohkem kui 42 päeva pärast.

1.4. Õendusabi

Õendusabi 9 kuu rahastamise mahuks oli kavandatud 60 miljonit eurot, rahastamise tegelikuks mahuks kujunes üle 57 miljoni euro, mida on kavandatust ligi 3 miljonit eurot ehk 5% vähem. 2022. aasta sama ajaga võrreldes kasvas õendusteenu rahastamine üle 13 miljoni euro ehk 31%.

Õendusabi 9 kuu eelarvet mõjutas statsionaarse õendusabi planeeritust ligi 3 miljoni euro ehk 6% võrra väiksemas mahus rahastamine. Peamiseks põhjuseks on Covid patsientide prognoositust madalamad kulud. Samas tasusime statsionaarse õendusabi teenuse eest eelmise aasta sama ajaga võrreldes üle 10 miljoni euro enam. Statsionaarse õendusabi nõudlus on olulisel määral kasvanud: Harju maakonnas avas Lääne-Tallinna Keskhaigla 2023. aasta alguses uue 16 voodikohaga õendusabiosakonna. Alates 2020. aastast rahastatakse statsionaarse õendusabi teenuse raames ka hospiitsravi. 2023. aasta 30. septembri seisuga osutab statsionaarset hospiitsravi 6 haiglat kokku 50 voodil.

2023. aastal jätkub 3N elektroonilise õendusdokumentatsiooni kontseptsiooni väljatöötamine, mida rahastati aruandeperioodil Tervisekassa innovatsioonifondi vahenditest 120 tuhande euro ulatuses.

1.5. Hambaravi

Hambaraviteenuste ja -hüvitiste eest tasus Tervisekassa aruandeperioodil kokku üle 64 miljoni euro, mida on 21% enam kui aasta varem. 9 kuu eelarve täitmine oli 102%. Laste hambaravi eelarve ületati ligi 8% ehk 2 miljoni euro võrra. Täiskasvanute plaanilise hambaravi eelarve jäi üle miljoni euro alatäidetuks.

Hambaarsti külastas 166 548 inimest, kõige enam kasvas hambaraviteenust kasutanud laste arv. Aruandeperioodil kasutas laste hambaravi teenust 144 472 last, mida on ligi 10 000 lapse võrra rohkem kui 2022. aasta samal perioodil. Ortodontia teenust kasutanud laste arv vähenes 2022. aasta 9 kuuga võrreldes 149 võrra. Tervisekassa tasus aruandeperioodil 17 611 lapse ortodontia teenuse eest 9 miljonit eurot. Laste ortodontia ravijuhud täideti 92% ulatuses.

Täiskasvanute vältimatut hambaravi kasutas aruandeperioodil 14 768 inimest 1,7 miljoni euro eest. 9 kuu jooksul hüvitas Tervisekassa täiskasvanute plaanilist hambaravi 22 miljoni euro eest.

Täiskasvanute hambaravihüvitist kasutas kokku 303 301 inimest ehk ligi 16 000 inimest enam kui aasta varem. Seejuures 40-eurost hambaravihüvitist kasutas 175 546 inimest ning 85-eurost hüvitist, mis on mõeldud suurenenud hambaravi vajadusega inimestele, kasutas 130 008 inimest. Seejuures on kõige enam ehk ligi 10 000 inimese võrra kasvanud 40-eurost hüvitist kasutanute arv.

1.6. Kiirabi

Kiirabiteenuse 9 kuu rahastamise mahuks oli kavandatud ligi 59 miljonit eurot, rahastamise tegelikuks mahuks kujunes üle 58 miljoni euro ning eelarve täideti 99% ulatuses. 2022. aasta sama ajaga võrreldes kasvas kiirabiteenuse rahastamine üle 8 miljoni euro ehk 17%.

9 kuu jooksul oli kiirabil kokku 210 293 väljakutset. Keskmiselt oli kiirabil ühes kuus 22 366 väljakutset, kõige rohkem jaanuaris: 24 379 väljakutset. Aasta varasemaga võrreldes vähenes väljakutsete arv 12% ehk 24 467 väljakutse võrra. 2023. aasta 9 kuu jooksul lisati väljakutsete teenindamiseks 13 kiirabi lisabrigaadi. Lisabrigaade kasutati Narvast patsientide transportiks kõrgema etapi haiglasse ning Tartus, Tallinnas ja Narvas valmisolekuks eeldatava töökoormuse suurenemise leevendamiseks jaanipäeval. Lisaks kasutati lisabrigaade kahel erineval suurüritusel ja ühel juhul Eesti Vabariigi kodaniku meditsiiniliseks transpordiks Ukrainast Eestisse.

1.7. Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi

2023. aasta 9 kuu jooksul sai ravi 24 611 inimest (2022. aasta samal ajal 41 456 inimest) ning nende raviarvete eest tasusime ligi 9 miljonit eurot ehk 8% vähem kui aasta varem. Ravikindlustamata inimeste raviteenustele kavandatud eelarve täideti 86% ulatuses.

2022. aasta sama ajaga võrreldes vähenes vältimatut ravi saanud ravikindlustamata inimeste arv 41% ehk 16 845 inimese võrra. Kõige rohkem ehk 43% vähenes aasta varasemaga võrreldes ambulatoorset ravi vajanud ravikindlustamata inimeste arv, mida on oluliselt mõjutanud Ukraina sõjapõgenike vältimatu ambulatoorse ravi vajaduse vähenemine. Vältimatu abi on kättesaadav kõikidele Eestis viibivatele inimestele, sh Eestisse jõudnud Ukraina sõjapõgenikele või siin läbisõidul olevatele inimestele.

Aruandeaasta 30. septembri seisuga oli 2023. aasta 9 kuu jooksul erakorralise ravi arve esitatud 1412 Ukraina kodakondsusega inimese eest (Ukraina riigitunnusega), neist 496 inimesele osutati vältimatut abi ja 916 inimest läbis tervisekontrolli. Aasta varem esitati erakorralise ravi arve 7575 Ukraina kodakondsusega inimese eest, neist 1549 inimesele osutati vältimatut abi ja 6026 inimest läbis tervisekontrolli. Ukraina sõjapõgenike vältimatu abi eest tasus Tervisekassa 2023. aasta 9 kuu jooksul kokku 448 tuhat eurot sh 414 tuhat eurot üldisele tervisekontrollile.

1.8. Psühhiaatriline sundravi

Kuni 2022. aastani kontrollis Tervisekassa kõiki psühhiaatrilise sundravi ja vältimatu psühhiaatrilise raviarvete ning tasus ravikindlustamata inimeste vältimatu psühhiaatrilise ravi, sealhulgas tahtest olenematu vältimatu psühhiaatrilise ravi osutamise eest.

Alates 2022. aasta oktoobrist tasub Tervisekassa lisaks ülaltoodud teenustele ka määratud psühhiaatrilise sundravi ehk tahtest olenematu ravi eest, ühtlustades sellega tervishoiuteenuste rahastamist. Seega kuuluvad alates 2022. aasta oktoobrist kõik psühhiaatrilise ravi teenused tervishoiuteenuste loetelu kaudu rahastatavate teenuste hulka: eelnevalt kaeti psühhiaatrilise sundravi kulud Sotsiaalministeeriumi kaudu. 2023. aasta 9 kuu jooksul tasusime 163 inimese psühhiaatrilise sundravi teenuste eest kokku ligi 5 miljonit eurot, mida on kavandatuga võrreldes 10% võrra vähem.

2. Tervisedendus

2023. aasta 9 kuu tervisedenduse eelarveks kavandasime 2,7 miljonit eurot, millest kasutasime aruandeperioodi lõpuks 2,3 miljonit eurot ehk 85%.

Laste ja noorte tervislikule arengule suunatud tegevuste puhul jätkasime tervist edendavate projektidega: laste hammaste tervis (Suukool), vaimse tervise edendamine, seksuaalnõustamine veebis, raseduskriisi nõustamine ning tervise edendamine lasteaias ja koolis. Samuti jagasime läbi Toidupanga vähekindlustatud perede lastele hambaharjasid, -pastasid ja suuterviselasid infovoldikuid hammaste tervena hoidmise juhistega.

Patsiendi teadlikkusele suunatud tegevustes toimus kevadise liikumiskampaania teine laine, mille eesmärgiks oli juhtida tähelepanu südame- ja veresoonkonnahaiguste ennetamisele läbi regulaarsete liikumisharjumuste kujundamise. Augustis lõppes perearsti nõuandetelefoni 1220 suvekampaania, millega tuletati inimestele meelde, et tervisemure või -küsimuse korral saab nõu telefonilt 1220.

Sõeluuringutel osalemise teadlikkuse ja hõlmatused tõstmiseks toimusid aasta esimeses pooles emakakaela- ja rinnavähi sõeluuringu kampaaniad ning kolmandas kvartalis alustasime jämesoolevähi sõeluuringu kampaania ettevalmistamisega. Samuti valmistasime ette vaktsineerimise teavituskampaaniaid sh gripi vastu vaktsineerimise kampaania ning terviseportaali tutvustavat kampaaniat, mis on planeeritud aasta lõppu.

Koostöös Eesti Ämmaemandate Ühinguga valmis rasedusest, sünnitusest ja lapsevanemaks saamisest kõnelev eestikeelne trükimaterjal. Materjali tõlkimine ja levitamine jääb neljandasse kvartalis.

Eesti Televisioonis oli eetris meeste tervisele keskenduv saatesari "Mehed, hakkame elama!", mis jälgis nelja tuntud Eesti mehe jõukatsumust tervistkahjustavate pahedega: suitsetamine, alkoholi liigtarvitamine, ülekaal ja ületöötamisest tingitud stress.

Tervishoiusüsteemi arendamisele suunatud tegevustes olid kesksel kohal ravijuhendite, kliiniliste audititega seotud tegevused ning üldisemad ravikvaliteedi valdkonna arendustegevused. Avaldati kolm ravijuhendit ning jätkati varasemalt kinnitatud ravijuhendite rakendustegevusi. Tartu Ülikooliga jätkati läbirääkimisi 2024. aasta lepingu ja ravijuhendite väljatöötamise uute meetodikate osas. Valminud ning avaldatud on kliinilise auditi „Ämmaemandustegevused ja nende dokumenteerimine haiglas toimuva normaalse sünnituse ajal“ tulemused. Jätkub töö varasemalt avaldatud kolme kliinilise auditi järeltegevuste koordineerimisega: „Taastusravi- ja rehabilitatsioonisüsteemi korraldus“; „Akuutpsühhiaatria (tahtest olenematu ravi korral teenusel viibivate orgaaniliste psüühikahäiretega“; „Müeloomtõvega patsiendi käsitlus Eesti haiglates)“ ning alustati kliinilise auditi „MRT uuringute põhjendatus ortopeediliste haigustega isikutel“ järeltegevuste koordineerimisega. Toimus ja jätkub PREMi ja PROMi üleriigiliseks rakendamiseks toimuva arendusprojekti ettevalmistus. Alustati Tervisekassa ravikvaliteedi strateegia loomise ettevalmistustega. Jätkus koostöö Sotsiaalministeeriumiga määruse „Tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamise nõuded“ muutmissettepanekute ettevalmistamisel.

3. Ravimid

2023. aasta 9 kuu ravimite rahastamise mahuks oli kavandatud ligi 150 miljonit eurot, rahastamise tegelikuks mahuks kujunes 174 miljonit eurot, mis võrreldes 2022. aastaga on 27% võrra enam. Kavandatud eelarve täideti 116%-selt.

Ravimite eelarve täitmist mõjutas kõige enam riigi poolt hangitud COVID-19 vaktsiinide mahakandmine aegumise tõttu ja nende tootjatega lepingute muutmine. Kindlustatutele kompenseeritavate retseptiravimite kulu oli samuti ligi miljoni euro võrra suurem. Seda mõjutas nii uute ravimite kompenseerimine kui ka ravimikasutuse laienemine. Lisaks jõudsid Eestisse COVID-19 suukaudsed ravimid, millele kulus kokku üle 2 miljoni euro.

2023. aasta algusest on COVID-19 vaktsiinide hankimise ja logistikategevuse vastutus Tervisekassal, seetõttu andis Terviseamet ka need vaktsiinid Tervisekassale üle. COVID-19 vaktsiinide kulud olid kokku ligi 25 miljonit eurot. Seejuures annetasime vaktsiine 2,3 miljoni euro eest ning kandsime maha 20,5 miljoni euro eest kõlblikkusaja ületamise tõttu. COVID-19 vaktsiinide kulu kaetakse riigieelarvest.

3.1. Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid

Kindlustatu omaosalus on veidi kasvanud, olles aruandeperioodil 6,82 eurot keskmise soodusretsepti kohta. Patsiendi osale lisaks tasus Tervisekassa keskmise soodusretsepti eest 18,64 eurot.

3.2. Täiendav ravimihüvitis

2023. aastal on täiendavat ravimihüvitist kasutatud 4,7 miljoni euro ulatuses ehk 21% rohkem kui 2022. aastal samal ajal, eelarve on ületatud 24%. 2023. aasta 9 kuu jooksul kasutas ravimihüvitist 109 727 inimest, ehk ligi 9000 inimest rohkem kui eelmisel aastal samal ajal.

3.3. HIV-i ravimid, antidootid ja immuunpreparaadid

2023. aasta 9 kuu jooksul tasusime HIV-i, antidootide ja immuunpreparaatide eest ligi 11 miljonit eurot, mis on miljoni euro võrra enam kui 2022. aasta samal ajal. 2023. aasta 9 kuu eelarve on täidetud 85%. HIV-i ravimite puhul võib täheldada raviskeemide mõningast kallinemist.

4. Ajutise töövõimetuse hüvitised

2023. aasta 9 kuuga maksime ajutise töövõimetuse hüvitisi kokku ligi 117 miljonit eurot, mis on ligi 42 miljonit eurot ehk 26% vähem, kui kasutati aasta varem.

Töövõimetushüvitiste väljamaksete vähenemist mõjutab oluliselt vanemahüvitise süsteemi reform, millega 2022. aasta 1. aprillist liikusid sünnitushüvitised Tervisekassast välja ning ema vanemahüvitist hakkas maksma Sotsiaalkindlustusamet. 2022. aastal samal ajal maksime sünnitushüvitisi ligi 22 miljonit eurot.

Lisaks mõjutab 9 kuu töövõimetushüvitiste väljamaksete vähenemist haigus hüvitiste vähenemine. Kui 2022. aasta 9 kuu jooksul oli COVID-19 haiguspuhangute mõjul haiguslehtede kasutamine rekordiline ehk hüvitati 438 629 haiguslehte, siis 2023. aasta 9 kuu jooksul hüvitati haiguslehti oluliselt vähem ehk 286 655 haiguslehte.

Kuni 30. juunini kehtinud haiguspäevade hüvitamise muudatuse lisakulu oli 2023. aastal 1. jaanuarist alustatud haigusjuhtumite puhul (tasumine 6.–8. päeva eest) üle 13 miljoni euro. Seda on üle 19,5 miljoni euro ehk 60% vähem, kui eelmisel aastal samal ajal.

Alates 1. juulist 2023. aastal otsustas Vabariigi Valitsus taastada haiguslehtede maksmisel koroonaeelse korra. See tähendab, et haigus hüvitist makstakse töötajale teise päeva asemel taas neljandast päevast. Alates 1. juulist on esmase haiguslehe väljastamisel kolm esimest päeva töötaja omavastutus, töödandja maksab neljandast kaheksanda päevani ja alates üheksandast haiguspäevast maksab hüvitist Tervisekassa. 2023. aasta kolmandas kvartalis väljastatud töövõimetuslehtede arv (59 631 lehte) on võrreldav 2019. aasta (61 578 lehte) ja 2020. aasta (62 624 lehte) kolmandas kvartalis väljastatud lehtede arvuga. Võrdluseks, et 2021. aasta kolmandas kvartalis väljastati 88 319 töövõimetuslehte ning 2022. a. kolmandas kvartalis 98 164 töövõimetuslehte.

5. Meditsiiniseadmete hüvitised

Meditsiiniseadmeid hüvitati 2023. aasta 9 kuuga üle 13 miljoni euro ulatuses, mis jääb kavandatud eelarve piiresse. Võrreldes 2022. aasta sama ajaga on meditsiiniseadmete hüvitiste rahaline maht kasvanud 18% ehk ligi 2 miljoni euro võrra ning meditsiiniseadmete kasutajate arv kasvanud 11% ehk ligi 8600 inimese võrra.

Seadmete kasutajate ja eelarve kasv on kooskõlas nii selle kui eelmise aasta algusest jõustunud muudatusega diabeediravis, mille tulemusel rahastab Tervisekassa 2022. aastast pideva glükoosimonitooringu süsteeme kõigile 1. tüüpi diabeediga patsientidele, kelle vastava raviotsuse on teinud endokrinoloog, sisearst või lastearst. 2023. aasta algusest rahastatakse insuliini pumpravi täiendavalt kuni 26-aastaseks saamiseni (varasemalt kuni 19-aastaseks). Pump- või sensorravi kasutajaid on selle aasta 9 kuu seisuga ligi 3300, mida on võrreldes 2022. aasta võrreldava perioodiga üle 600 inimese ehk neljandiku rohkem, kulu eelarvele on kasvanud ligi 1,2 miljoni euro võrra.

Eelmise aasta algusest rahastab Tervisekassa ortooside ja tallatugesid ägeda haigestumise või raske kroonilise haigusega kaasneva funktsioonihäire kompenseerimiseks. Kasutajate arv on võrdluses eelmise aasta 9 kuuga ootuspäraselt kasvutrendis: 2022. aasta 9 kuuga ligi 25 000 kasutajat, 2023. aasta 9 kuuga 32 000 kasutajat. Lisaks aktsepteerisime selle aasta algusest osade ortooside ja tallatugede hindade tõusu, tagamaks toodete jätkusuutlikku valmistamist ja müüki. Kokku on kulud ortopeedia valdkonnas kasvanud ligi 554 tuhande euro võrra.

6. Eestis kindlustatu ravi välisriigis

Eestis kindlustatu raviks välisriigis kavandasime aruandeperioodil üle 9 miljoni euro, millest kasutati alla 3 miljoni euro. Tulemust mõjutab plaanilise ravi ning vajamineva arstiabi eelarve alataitmine (mõju eelarvele üle 4 miljoni euro). Selle põhjus võib olla asjaolu, et igal aastal lisandub Tervisekassa tervishoiuteenuste loetellu eri tervishoiuteenuseid ja seetõttu suureneb võimekus patsiente Eestis kohapeal aidata.

2023. aasta 9 kuu jooksul on Tervisekassa välisriigis eelloaga plaanilise ravi eest tasu maksmise kohustuse üle võtnud 52-lt taotluse esitanud kindlustatult. Nendest 15 kindlustatut (sh 13 last) suunati välisriiki ravile või uuringutele, seitsmel juhul tehti analüüs(id). Lisaks võttis Tervisekassa 30 kindlustatu puhul tasu maksmise kohustuse üle seoses luuüdi mittesugulus-doonori otsingutega Soome Punase Risti Vereteenistuse kaudu.

Keelduvaid otsuseid oli vaadeldaval perioodil kolm, tühistati/tagastati üheksa taotlust. Taotluste tühistamise/tagastamise põhjused on olnud järgmised: taotluses esinenud puudused jäeti kõrvaldamata, taotletav tervishoiuteenus ei kuulunud plaanilise välisravi alla või võttis taotleja taotluse tagasi omal soovil.

Aruandeperioodil esitati teistest riikidest plaanilise ravi eelloa alusel raviarveid kogusummas 1,2 miljonit eurot, millest 502 tuhat eurot luuüdidoonori otsinguga seotud kulude eest. Eelarve täitmist vaadeldes tuleb arvestada, et aruandeperioodil ei kajastata eelloa (vormi S2) alusel esitatud ravikulud ega ka meditsiinilise transpordi kulusid. Samuti ei ole kõigil 2023. aastal välisriiki ravile suunatud patsientide ravikulud käesoleva aruande koostamise ajaks veel välisriigi raviasutuste poolt esitatud (kas tervishoiuteenust ei ole veel osutatud või ei ole ravikulude arvet veel edastatud).

7. Muud kulud

2023. aasta 9 kuuga maksime muude kulude eelarvest kokku ligi 36 miljonit eurot mis oli kavandatud eelarvest 6% suurem.

Muude kulude eelarve täitmist on kõige enam mõjutanud mitmesuguste tervishoiukulude eelarve täitmine, mis on 4% kavandatust suurem. Mitmesuguste tervishoiukulude eelarve täitmisest suurema osa moodustavad residentuuri kulud. Residentuuri kulude kavandamisel lähtutakse tervishoiuvaldkonna üliõpilaste arvust ning kokkulepitud tasu maksmise põhimõtetest. 2023. aasta 9 kuu jooksul maksime residentuuri kuludeks üle 17 miljoni euro.

Alates 2022. aastast korraldab Tervisekassa riigi ravimite lao logistikat. Ravimite lao logistikakuludeks kasutasime 226 tuhat eurot. Varem pidi tervishoiuteenuse osutaja ise ravimitele Terviseameti lattu järgi minema või tõi kauba kohale Terviseamet. Nüüd viiakse ravimid tervishoiuteenuse osutajatele logistikapartneri vahendusel.

Alates 2022. aasta 1. maist käivitus vaktsiinikindlustuse süsteem, mis tähendab, et COVID-19 vastase vaksineerimise tõttu raske tervisekahju saanud inimestel on võimalus Tervisekassast hüvitist taotleda. 2023. aasta 30. septembri seisuga on Tervisekassasse laekunud kokku 1772 nõuetekohast hüvitise taotlust (neist 1254 esitati 2022. aasta jooksul), millest 1142 esitasime hinnangu andmiseks Raviametile. 2023. aasta 30. septembri seisuga on rahuldatud 70 taotlust kokku summas 365 tuhat eurot. 70-st väljamakstud taotlusest 55-l tuvastati inimesel mõõduka raskusega raske tervisekahjustus, mille hüvitise määr on 2000 eurot, 13 juhul tuvastati keskmise raskusega raske tervisekahjustus, mille hüvitise määr on 10 000 eurot ning ühel juhul üliraske tervisekahjustus või surm, mille hüvitise määr on 100 000 eurot.

Tervisekassa tegevuskulud

Tervisekassa 9 kuu tervishoiu administreerimise kuludeks oli planeeritud ligi 14 miljonit eurot, eelarve täitmine jäi planeeritu piiresse.

Tööjõukulude 9 kuu eelarveks oli kavandatud 7,9 miljonit eurot, mille kasutamine jäi planeeritu piiresse.

Majandamiskulude eelarve täitsime 93% ulatuses. Majandamiskulude eelarve täitmist mõjutas kõige enam administreerimiskulude eelarve 12% madalam täitmine. Seda mõjutas peamiselt Euroopa Liidu ravikindlustuskaartide ligi 13 tuhande euro võrra väiksemas mahus väljastamine: aasta varasemalt oli huvi EL ravikindlustuskaartide väljastamise vastu väga suur ning eelarve ületati ligi 58 tuhande euro võrra.

Tervisekassas jätkub infotehnoloogia teenuste ja toodete teenusepõhiseks muutmine. Rakendame nüüdisaegseid infotehnoloogia teenuseid, et tulemuslikumalt toimida, sh võimaldada kaugtööd. Infotehnoloogia kulude 9 kuu eelarve täitsime 81% ulatuses.

Arendusteenuste all kajastatakse tellitavate auditeerimisteenuste ja konsultatsioonide kulud. Arenduskulude 9 kuu eelarve täitsime 65% ulatuses.

Muudest tegevuskuludest moodustavad kõige suurema osa käibemaksukulud, mis aruandeperioodil olid kokku 711 tuhat eurot, eelarve ületati planeerituga võrreldus 65%. Muude tegevuskulude ületäitmine tuleneb sihtfinantseeritavate tegevuskulude suuremas mahus katmisest. 2023. aastal katab Tervisekassa sihtfinantseeritavate tegevustena Terviseportaali arendamisega seotud kulusid. Sihtfinantseeritavad kulud on Tervisekassa jaoks eelarve neutraalsed, sest samas summas kajastame ka sihtfinantseerimise tulud.

Raamatupidamise

9 kuu aruanne

Bilanss

Aktiva		
Tuhandetes eurodes	30.09.2023	30.09.2022
Käibevara		
Raha	672 825	526 733
Nõuded ja ettemaksed	181 240	165 192
Varud	22 417	7 249
Käibevara kokku	876 482	699 174
Põhivara		
Materiaalne põhivara	89	6
Põhivara kokku	89	6
Aktiva kokku	876 571	699 180

Passiva		
Tuhandetes eurodes	30.09.2023	30.09.2022
Kohustised		
Võlad ja ettemaksed	165 706	180 837
Lühiajalised kohustised kokku	165 706	180 837
Kohustised kokku	165 706	180 837
Netovara		
Reservid	159 021	137 208
Eelmiste perioodide tulem	425 109	254 680
Aruandeaasta tulem	126 735	126 455
Netovara kokku	710 865	518 343
Passiva kokku	876 571	699 180

Tulemiaruanne

Tuhandetes eurodes	01.01.2023 – 30.09.2023	01.01.2022 – 30.09.2022
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa, tegevustoetus ja sissenõuded teistelt isikutelt	1 628 617	1 477 984
Ravikindlustuse kulud	-1 545 156	-1 361 753
Sihfinantseerimise tulud	41 704	20 258
Brutotulem	125 165	136 489
Üldhalduskulud	-12 053	-10 137
Muud tegevustulud	2 601	633
Muud tegevuskulud	-1 664	-725
Tegevustulem	114 049	126 260
Intressi- ja finantstulud	12 686	195
Aruandeaasta tulem	126 735	126 455